

Analiza & Komente

Të mbijetuarat e dhunimit nuk janë thjesht një rrëfim morali

Qeveria përmbaylli një cikël katervjeçar të një akti nënligjor që u mundëson viktimate të dhunës seksuale në luftë të përfitojnë nga skema e pensioneve. Por, ende ka pikëpyetje se çfarë mund të ndryshojë kjo skemë e vonuar dhe e mangët. Gati dy dekada pas statusi dhe kompensimi për viktimat është njohje e shtetit për dhembjen dhe vuajtjet e tyre si viktimat e dhunimit. Këto nuk janë reparacione sepse reparacionet nënkuptionjë kompensim për dëmin e luftës që paguhet nga shteti që i ka kryer këto dëme. Për këtë duhet edhe një palë. Ajo është Serbia. Por, kjo temë është ende e largët për raportet e armiqësura mes Kosovës dhe Serbisë.

Nga brenda, shoqëria kosovare e pati të vështirë t'i njohë dhunimet dhe u tregua tepër e ngathtë t'i trajtojë viktimat. U bë e zorshme që shumica ta tejkalojë batakon e moralit të rremë duke lejuar t'i trajtojnë si të "turpëruara" viktimat e pambrojtura. Vrazhdësia dhe brutaliteti vazhduan

toritetet në Kosovë në vitin 2014 mezi arritën të nxjerrin një ligj që u njeh atyre statusin e viktimit. Megjithatë me këtë ligj të mbijetuarat/it e dhunës seksuale në luftë sërisht nuk janë të barabarta me viktimat tjera të luftës. Ato nuk kanë benefacionet e njëjtë. Ligjit i nevojitet plotësim për të qenë më gjithëpërfshirës dhe për t'i përfshirë edhe viktimat e tjera të dhunës seksuale të kryer gjatë periudhës së luftës. Refuzimi për kohë të gjatë për t'i përkrahur ato nuk është thjesht një rrëfim morali i tèrë shoqërisë. OJQ-të që trajtojnë të mbijetuarat thonë se jo më shumë se 1,500 prej tyre kanë kërkuar trajtim konfidencial. Politikëbërësit kosovarë ngurruan gjatë të përfshijnë në ligj viktimat e dhunës seksuale përderisa në anën tjetër nuk bënë asgjë për ta frenuar abuzimin industrial në listat e veteranëve të luftës. Premtimet deri më tani nuk kanë sjellë shumë rezultat dhe besimi nuk do të jetë i lehtë për t'u ndërtuar.

Serbeze Haxhiaj

Sallonet e së Martës janë rreth 100 mijë eurove e Institutit Demokraci per Zhvillim (D4D). Salloni ka formuar gjysmetërmësi sipas rregullës "Chatham House" dhe pa prari të medieve. Diskutimi mbledh rreth vites eksperte e analiste, politikanë e publiciste për të reflektuar dhe kërkuar konsensus mbëtentat e perzgjedhura Flala e hapjes nestorës së konsulatin

LEADERSHIP and INNOVATION

Education | Research | Training | Consulting | Certification

PROGRAMET E AKREDITUAPË

SHKENCA KOMPUTERIKE DHE INXHINIERI

- Inxhinieri e Sistemave Softuerike
- Baza e të Dheneve dhe Sistemet e Informacionit
- Grafika Kompjuterike dhe Multimedia
- Web Programim
- Rrjetet e Telekomunikacionit
- Robotikë e Sistemet Inteligjente
- Informatikë Biomjekosore
- Siguria dhe Sigurimi i Informacionit
- Multimedia dhe Vizualizim
- Inxhinieri e Komunikimit
- Shkenca e të Dheneve Statistikore
- Informatikë Mjekosore

MENAXHMENT, BIZNES DHE EKONOMI

- Financa, Banka dhe Sigurime
- Kontabilitet, Auditim dhe Tatime
- Marketing dhe Shitje
- Menaxhment, Ndërmarrësi dhe Inovacion
- Biznes Ndërkombëtar
- Logistika dhe Menaxhim i Prokurimit

MEKATRONIKË DHE MENAXHMENT

- Menaxhim i Mekatronikës
- Automatizimi Industrial dhe Kontrolli i Procesit
- Dizajn i Produktive Industriale
- Robotikë e Sisteme Inteligjente
- Inxhinieri Biomjekosore
- Inxhinieri e Telekomunikacionit
- Inxhinieri Mekanike
- Inxhinieria e Aeronautikes
- Dizajn i Produktive Industriale
- Inxhinieri i Prosesave të Prodhimit

SISTEMET E INFORMACIONIT DHE MENAXHMENT

- Sistemet e Informacionit të Biznesit
- Sistemet e Informacionit - GIS (Geo Information Systems)
- Sistemet e Informacionit të Bibliotekave dhe të Arkivave
- Statistikat, Prosesimi dhe Simulimi i të Dhënave
- Siguria e Informacionit dhe Privatësia
- Komerci Elektronik (E-Komerçi)

ARKITEKTURË DHE PLANIFIKIM HAPËSINOR

- Arkitekturë e Qendrueshme
- Menaxhim Urban
- Restaurim Arkitekturor
- Dizajn i Interierit

gjate ketyre viteve aeri ne ate masë sa një raport i vitiit 2016 hulumtues së "UN Women", Siobhan Hobbs, thotë se "një numër i tyre vdiq si pasojë e dhunës në familje, të kryer kundër viktimate, në emër të nderit". Organizata "Human Rights Watch" në vitin 1999 dokumentoi se dhunimi në Kosovë ishte përdorur "si armë luftë për të frikësuar, poshtëruar dhe ndryshuar demografinë e një territori". Vite më pas edhe OKB-ja në raportet për Kosovën dëshmoi se dhunimi ishte një prej mjeteve më brutale të luftës të përdorura nga Serbia në Kosovë.

Hezitimi i gjatë në heshtje i shtetit për t'i njojur ato si viktima ishte njëkohësisht mospranim i dhunimit të përdorur si mjet lufte duke i bërë ato që shpresuan për përkrahje të shohin një të ardhme të mohuar. Au-

Shumë nga të mbijetuarat e dhunës seksuale që shpesh u braktisën treguan se fëmijët vuajtën paralelisht pasojat e nënave të tyre. Problemët e mëdha shëndetësore dhe beteja me varférinë e thellë u duken të gravuara qartë në fytyra, një shembull tronditës i izolimit të tyre. Të ngujuara në burgun e stigmës viktimat nuk shohin ende liri. Ato shohin më tepër një kuazi liri, për të cilën shumë nga ata që janë në pushtet u pëlqen të flasin. Fjala liri mund të jetë një shprehje e favorshme për to aq sa edhe drejtësia që në fakt bie në një distancë të hatashme prej realitetit. Në 18 vjetët e kaluara, gjykatat në Kosovë nuk kanë dënuar asnjë person për dhunimet e kryera gjatë kohës së luftës. Ndoshta kjo nuk është koha për t'i numëruar dështimet për pasojat e atyre që erdhën dhe shkatërruan të ardhmen e një gjenerate të tërë. Të mbijetuarave u duhet forcë jo vetëm për vete, por edhe për ato që ikën gjatë këtyre viteve në heshtje dhe pa shpresë. Statusi i tyre përbën momentin e një përpjekjeje përiparim, aty ku ende ka mbetur vend. Këto gra dhe burra ishin aq të fortë për ta përballuar të vetëm peshën e dhunës. Tani atyre u duhet e njëjtë kurajë për të marrë atë që u takon. Stigma dhe vëtmia që i mbështollti ato dhe një debat që nuk u bë për tërë këto vite nuk do të duhej t'i lëkundë. Pa ato dhe hisen e tyre rrëfimi dhe e vërteta për luftën nuk mund të jetë i plotë.

Shumë nga të mbijetuarat e dhunës seksuale që shpesh u braktisën treguan se fëmijët vuajtën paralelisht pasojat e nënave të tyre. Problemët e mëdha shëndetësore dhe beteja me varférinë e thellë u duken të gravuara qartë në fytyra, një shembull tronditës i izolimit të tyre. Të ngujuara

në burgun e stigmës viktimat nuk shohin ende liri. Ato shohin më tepër një kuazi liri, për të cilën shumë

nga ata që janë në pushtet u pëlqen të flasin. Fjala liri mund të jetë një shprehje e favorshme për to aq sa edhe drejtësia që në fakt bie në një distancë të hatashme prej realitetit. Në 18 vjetët e kaluara, gjykatat në

Kosovë nuk kanë dënuar asnjë person për dhunimet e kryera gjatë kohës së luftës. Ndoshta kjo nuk është koha për t'i numëruar dështimet për pasojat e atyre që erdhën dhe shkatërruan të ardhmen e një gjenerate të tërë. Të mbijetuarave u duhet forcë jo vetëm për vete, por edhe për ato që ikën gjatë këtyre viteve në heshtje dhe pa shpresë. Statusi i tyre përbën momentin e një përpjekjeje përiparim, aty ku ende ka mbetur vend. Këto gra dhe burra ishin aq të fortë për ta përballuar të vetëm peshën e dhunës. Tani atyre u duhet e njëjtë kurajë për të marrë atë që u takon. Stigma dhe vëtmia që i mbështollti ato

dhe një debat që nuk u bë për tërë këto vite nuk do të duhej t'i lëkundë. Pa ato dhe hisen e tyre rrëfimi dhe e vërteta për luftën nuk mund të jetë i plotë.

salloneve në "YouTube". Secili Salbon përciljet me editorial që publikohet në "Zeri" të martën e ardhshme dhe ne faqen elektronike të D4D-së. Podcastet bazuar në editorial mund t'i gjeni ne uebfaqen tonë.

INXHINIERI NDËRTIMORE (NDËRTIMTARI) DHE INFRASTRUKTURË

- Inxhinieri Strukturore - Konstruktiv
- Inxhinieri e Ujerave - Hidro
- Menaxhimi i Ndërtimitarise
- Inxhinieri e Gjeoteknikes
- Infrastrukture Arugore
- Inxhinieri i Materialeve

SHKENCA POLITIKE

- Marrëdhënien Ndërkombëtare dhe Diplomaci
- Integrime Evropiane
- Administratë Publike

JURIDIK

- Civile
- Penale
- Ndërkombëtare

E DREJTA BIZNESORE NDËRKOMBËTARE DHE EVROPIANE

MEDIA DHE KOMUNIKIM

- Gazetari
- Komunikim
- Menaxhimi i Medias
- Marrëdhëniet me Publikun
- Regjija Televizive
- Gazetaria On-Line
- Kamera dhe Fotografia

POLITIKA PUBLIKE DHE MENAXHIM

- Politika Publike
- Menaxhimi Publik

INXHINIERI E ENERGIJISË

- Bazat e Burimeve të Energijsë
- Rrujtja e Energjisë
- Energjia Eficiente
- Teknologjia e Informacionit
- Menaxhimi i Energjisë
- Ekipet e Elektronike
- Sistemet e Qëndrueshme
- Izolimi i Ndërtësave
- Sistemet e Ngrohjes dhe Fllojës

INXHINIERI E ENERGIJISË EFICIENTE

- Burimet e Energjisë
- Konzervimi i Energjisë
- Eficiencia e Energjisë
- Menaxhimi i Energjisë
- Inxhinieri Elektrike
- Konzervimi i Energjisë në Ndërtesa
- Sistemet e Ngrohjes dhe Fllojës
- Energjia Gjeotermike

INFERMIERI

DIZAJN I INTEGRUAR

- Dizajn Grafik dhe i Komunikimit
- Dizajn Mode dhe Tekstil
- Dizajn i Produktave
- Dekorim i Ndërtësave dhe Mobilimi

SHKENCAT E USHQIMIT DHE BIOTEKNOLOGJI

- Teknologji e Ushqimit
- Nuticion (Të Usqyerit)
- Menaxhimi me Cilësinë dhe Sigurinë e Ushqimit

Apliko online: www.ubt-uni.net/apliko

Lagjja Kalabria p.n., Prishtinë, Tel:038 541400 Mob:044 541400,
Email: info@ubt-uni.net